KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO 1 (3)

17.6.2022

Ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntö: E 67/2022 vp

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n tekstiilistrategiasta

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävänä olevasta asiasta. Kaupan liitto toteaa kohteliaimmin Suomen kannasta seuraavaa:

Suomi kannattaa komission tiedonannon tavoitteita siitä, että vuoteen 2030 mennessä EU:n markkinoille saatettavat tekstiilituotteet täyttävät ekosuunnitteluun perustuvat vaatimukset kestävyydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä.

Kaupan liitto kannattaa vahvasti eri toimijoihin kohdistuvia samoja velvoitteita myyntikanavasta riippumatta. Täytyy kuitenkin **varmistaa tuottajavastuita valvovan viranomaisen mahdollisuus suoriutua valvontatehtävästään**. Tällä hetkellä mm. tilastolaki (13§) estää tuottajavastuita valvovaa viranomaista saamasta tietoja EU:n sisällä tapahtuvasta, rajat ylittävästä, etäkaupasta, vaikka Suomen tullilla on tieto maahan etäkaupan kautta saapuvista paketeista. Kaupan liitto kannattaa vahvasti velvoitteiden ulottamista koskemaan rajat ylittävää etäkauppaa, koska vain näin toimimalla saadaan Suomessa toimivat ja täällä työllistävät sekä tänne verot maksavat yritykset kohti samaa kilpailuasetelmaa maan rajojen ulkopuolella toimivien yritysten kanssa. Tulee kuitenkin taata valvovalle viranomaiselle keinot valvoa sille asetettua valvontavelvoitetta. Muutoin lain säädös on pelkkä tyhjä kirjain.

Suomi pitää erityisen tärkeänä komission ehdotusta uudelleenkäyttö- ja korjauspalveluiden saatavuuden ja taloudellisen kannattavuuden lisäämisestä.

Kaupan liitto kannattaa tätä vahvasti.

Tuotesuunnittelulla voidaan vaikuttaa jopa 80 prosenttiin tuotteen elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista.

Kaupan liiton näkemyksen mukaan elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten hallitsemiseksi & vähentämiseksi on olennaista, että tekstiilejä valmistava teollisuus saadaan nykyistä voimakkaammin mukaan kiertotalouden ekosysteemiin. Haasteen asian käytännön toteuttamiseen tuo se, että tekstiileistä yli 90 % valmistetaan Kaukoidässä. Yksin säätämisen/velvoitteen

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

kautta emme valitettavasti pysty aikaansaamaa EU:n alueelle tekstiilien kiertotalousekosysteemiä. Hintaero Kaukoitään (valmistus) on valitettavan suuri, jotta tekstiilien valmistuksesta saataisiin EU-alueella kannattavaa liiketoimintaa jatkossakaan.

Suomi suhtautuu myönteisesti ympäristöä säästävien julkisten hankintojen kriteerien ja ohjeistuksen kehittämiseen. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että ennen kuin hankinta-säädöksiin asetetaan mahdollisesti pakollisia kriteereitä, niiden vaikuttavuutta ja toimivuutta arvioidaan huolella.

Kaupan liitto kannattaa julkisten hankintojen kriteerien ja ohjeistuksen kehittämistä. Julkiset hankinnat ovat koko EU:ssa merkittävässä roolissa myös tuotteita valmistavien ja niitä tarjoavien yritysten omien tuote- ja hankintakriteerien muodostumisessa. **Kaupan liitto halua kuitenkin korostaa, ettei yksin hankintakriteerien kohdalla ole olennaista arvioida vaatimusten vaikuttavuus ja toimivuus, vaan tämän tulee koskea kaikkia EU:n tekstiili-strategin kautta asetettavia pakollisia, eri toimijoihin kohdistuvia, vaatimuksia.**

Suomi kannattaa kierrätyskuitujen osuuden lisäämistä tekstiileissä ja kannustaa etenkin siirtymistä suljetun kierron järjestelmiin. Pakollisia kierrätyskuitujen osuuksia tulisi kuitenkin tarkastella ympäristövaikutusten kokonaisuuden näkökulmasta. Suomi näkisi hyvänä, että primääriraaka-aineiden käyttö mahdollistetaan tietyissä tuotteissa, jotta niissä voidaan säilyttää kestävyyden ja kierrätettävyyden korkea laatu. Suomi korostaa, että tekstiilituotteet ovat hyvin heterogeeninen tuoteryhmä ja kierrätyskuidut eivät välttämättä sovellu kaikkiin tuotteisiin.

Kaupan liitto pitää hyvänä, että Suomen kannassa on huomioitu tekstiilikuitujen olevan hyvin heterogeeninen tuoteryhmä, eivätkä kierrätyskuidut siksi sovellu kaikkiin tuotteisiin.

Suomi kannattaa komission suunnitelmia vähentää tekstiilien mikromuovipäästöjä ja ehkäistä myymättä jääneiden tai palautettujen virheettömien tekstiilien hävittämistä.

Suomessa virheettömät tekstiilit myydään alennusmyyntien kautta. Hävitettäväksi ohjataan tuotteet, jotka eivät esimerkiksi ainesisältönsä puolesta (virhe tehtaalla valmistusprosessin aikana) sovellu myyntiin tai kierrätykseen, tai virheellisesti valmistetut tuoteet (virhe tehtaalla valmistusprosessin myötä). **Kaupan liiton näkemys on, että tulee selvittää tarkemmin, tarvitaanko hävittämisestä säädösohjausta**.

Uudelleenkäytön lisääminen on tehokas keino pidentää tekstiilien käyttöikää ja siten säästää luonnonvaroja ja vähentää haitallisia ympäristö- ja muita vaikutuksia.

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

Kaupan liitto näkee tekstiilien lisääntyvän uudelleenkäytön tarjoavan myös toimialalle uusia liiketoimintamahdollisuuksia. On kuitenkin tärkeää huomata, että asiakkaat päättävät, mitkä tuotteet ja liiketoimintamallit ovat taloudellisesti yrittäjille mahdollisia.

Suomi suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen tekstiilejä koskevasta laajennetusta tuottajavastuusta EU:ssa. Suomi on huolissaan siitä, että EU:n tuottajavastuusääntelyn valmistelun aloittaminen voi useiden vuosien ajan vaikeuttaa, hidastaa tai jopa keskeyttää kansallisesti jo pitkälle valmisteltuja jätepuitedirektiivin mukaisia suunnitelmia ja investointeja tekstiilijätekeräyksen ja -kierrätyksen järjestämiseksi. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että jäsenvaltioille mahdollistetaan erilaisia kansallisia ratkaisuja tekstiilijätteen jätehuollon järjestämiseksi erityisesti kotitalouksien tekstiilijätteiden osalta. Lisäksi kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden tasapuolisten kilpailuolosuhteiden turvaamiseksi on välttämätöntä varmistaa, että kansainvälinen etäkauppa, ml. EU:n ulkopuoliset etäkauppiaat, saadaan kattavasti mukaan mahdolliseen tuottajavastuujärjestelmään ja sitä koskevan valvonnan piiriin.

Kaupan liitto kannattaa vahvasti Suomen kantaa. Kaupan liitto kuitenkin korostaa, että jos EU:ssa päädytään pakolliseen tuottajavastuuseen, joka ei ole Suomen näkökulmasta järkevää, on komission tiedonannossa linjattu, että tuottajat kantavat vastuun koko arvoketjun osalta. **Tällöin tuottajilla, jotka myös maksavat tuottajavastuun toteuttamisen kustannukset kokonaisuudessaan, on oltava päätäntävalta siitä, kuka poistotekstiilit kerää ja minne ne ohjataan kierrätykseen. Kenellä on vastuu - hänellä on oltava myös valta**.
Asuinkiinteistöille poistotekstiilien keräysvelvoitetta ei tule säätää, koska poistotekstiilit ovat erittäin helposti pilaantuvaa jätettä, jolloin keräysfrekvenssin tulisi olla todella tiheä, mikä tarkoittaisi merkittäviä ilmastopäästöjä suuren kuluerän lisäksi.

Kohteliaimmin

KAUPAN LIITTO RY

Mari Kiviniemi
toimitusjohtaja

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi